

SZERKESZTOI HIRDO

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre 16 frt. vagy 32 korona. Negyed évre 4 frt. vagy 8 korona. Félévre 8 frt. „ 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr. vagy 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat. Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvar, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok érdekvélményben részesülnek. Reklam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilvántartási díjak:

garand sora után 20 kr. fizetendő.

Gondolatszegénység

Elvégre tehát a kormány is ki-mozdult eddigi rezervált állásából, s kezébe vette a milleniumi országos kiállítás rendezésének ügyét.

Első dolga az volt, hogy a kiállítás időpontját 1895. évről elhalaszta 1896-ra.

Hát ez maga még nem volna valami nagy baj, mert hát a történetírők sincsenek még megállapodva a felett, hogy az ezredéves évforduló 1895, vagy pedig 1896. évre esik, s a nevezetes történelmi esemény megünneplése ép úgy történhetik 1895, mint 1896 évben.

A fődolog szerintünk az, hogy az ünnepségnek oly mozzanatai legyenek, amelyek méltókká váljanak a honfoglalás nagy fényéhez.

Erre kell tehát minden áron törekednie, kormányának, törvényhozásnak és társadalomnak, még pedig vállvetett igyekekvéssel és együtt működve.

A mi azonban ezt illeti, még ma sem látjuk semmi nyomát annak, hogy a hivatott tényezők valamely nagy eszmében megállapodva és együtt működésre elkészülve lennének. Hogy pedig ez a még hátralevő három év alatt bekövetkezzék, abban egyáltalán nem bízhatunk meg.

Annak ugyanis már több mint három éve, hogy a honfoglalás ezredéves évfordulójának megünneplése mint olyan eszme merült fel, a melynek megvalósítására a nemzet fiainak tevékenységét és áldozatkészségét egyeníteni kell.

Am, míg egyesek és testületek melegen buzgolkodnak az eszme népszerűsítésén — egyedül a kormány volt az, mely főleg Baross Gábor halála óta, alig látszott tudomást venni a mozgalomról.

Végre most a kormány is az akció terére lépett. Törvényjavaslatot terjesztett a napokban a Ház elé, melyben az országos kiállítás céljaira 1 millió forintot kér megszavaztatni, s a kiállítás rendezésére 1896-ik évet megállapítani.

A javaslat maga ugyan alig tájékoztat arról, hogy a kiállításon kívül minő módon kívánja a kormány e nevezetes történelmi eseményt hozzá méltóan megünnepeletetni, a javaslat indokolásából azonban némi tájékozást szerezhetünk arról, hogy a kormány minő maradandóbb alkotásokat tervez a célból, hogy azok a hon-

foglalás tényét a betelt ezredév után is a maga nagyságában örökítsék át egyik nemzedékről a másikra.

Hát azokban, a mik a javaslatindokaiiban foglaltaknak, mind nem olyan természetűek, hogy megnyugtathatnák a nemzetet ez évforduló méltó megünneplése iránt méltán táplált aggodalmait illetőleg.

A nemzet kétségtől első sorban a kormánytól vár kedvezményezést oly dologban, a melyben a nemzet egésze a maga nagy érdemeivel van képviselve.

Az intézés és elhatározás joga a nemzet képviselője, tehát a törvényhozás ügykörébe tartozik, de mert a kormány van hivatva arra, hogy a törvényhozás elhatározását megvalósítsa — kétségtelen dolog, hogy első sorban a kormány tevékenysége és érdeklődésétől várhatja a nemzet egy ily országos és történelmi jelentőségű ügynek az előre vitelét.

A mi azonban ezt illeti, megvalljuk — komolyan aggodhatunk az ügy sikere felett.

És pedig azért, mert a kormány tervében semmi nagyobb és jelentősebb eszmének a megvalósítására alig találunk gondolatokat, már pedig nekünk az a hitünk, hogy ezt az ünnepet vagy tegyük nagy szabásúvá és nagy emlékeztetővé, vagy hagyjuk ezt a feladatot egy olyan nemzedékre, a mely nagy gondolatokat termelni és nagy ideákat megvalósítani kész és képes.

Mert, hogy Budapesten Igazságügyi palotát építsünk, új hidat verjünk a Dunán, vagy megnyissuk a Vaskaput, még mindezeket nem sorozhatjuk olyan dolgok közé, a melyek a nagy nemzeti ünnepély emlékét maradó formában megörökíthetnék.

A kormány tervében csak a gondolat szegénységét látjuk megtermékenyülve, de nem azt a tényt, hogy nagy eszmének komoly megvalósítására törekednek, s így bizony nem nagy reményekkel nézhetünk e nevezetes nemzeti ünnepély elé.

A t. Ház.

Budapest, jan. 11:

Ma a képviselőház folyosója érdekes megbeszéléseknek volt színtere. Nyílt ülésen ugyanis elnök felvetette a kérdést, hogy nem lenne-e célszerű az ülés idejét délutánra halasztani.

játék — elemző, egyenítő és kritikai. Az alakok megjelenítésében Balzac iránya és szándéka jut eszünkbe.

Figyelemmel olvastam el ismételtén a Szikla-hajón folyó elbeszélést csak azért, hogy meggyőződjem, hogyan áll Szűry Dénes, a dialógus-alkotás képességével s egybevetve ezt a többi vonásokkal, mondhatom, hogy egy magasabb fajta színműíró tehetségünk is van benne, mely műfaj művelése irodalmunkban még eddig hiányzik, föltétve, hogy ép úgy áll a mese-csinálással is, a mit e kötetből megítélni nem tudék. Szeretném látni egy szalon-drámával, vagy vigjátékkal próbálkozását, valyon nem lenne-e a magasabb társadalmi színműre az, a mi Berzók a jó középosztály életére nézve?

Jellemző képességének kiváltképpen való példái: a tömeg-jelenésre Monte-Carlo, az egyéni színezésre az Itho-n fejezetéből mindeketlenként a Trefort Ágoston találós és élelmi megjelenítése. Amott előtűnik mozognak az alakok; ez egy oly arckép, mely emlékeztet a jelentőségű és mégis tömör, történelmi kép, de úgy, ahogy csak posta tud elcsúszni és megragadni vonásokat, tehát a Schiller értelmében vett história, távolbalátólag még az egyedülletben is az épen karakterizálóknak kilesése.

A természet és az élet helyes beosztásának példája különösen a „Szepes-Mindszent” fejezete, a Csáky Albin gróf családjának és otthonának leírása. Egy szerencsés s Giorgione-kép ez, melyben a természet és ennek kere-

A délutáni üléselés azonban kevés hívekre talál. Különböző a folyosón — mint hallom — Just Gyula a következő beszédet tartá a délutáni üléselés ellen:

— A parlament olykor különben is jobb kedvű, semmint azt az ország helyzete igazolná. Néha igen mulatságos kedvében van és alig lehet vele bírni. Ha most még azt is megteszük, hogy a képviselők csak ebéd után fogjanak a tanácskozáshoz, a parlament jókedve nem fog határt ismerni. Az előttem szólott Baksics Gusztáv képviselő ur például határozottan kijelentette, hogy ő az ebédnél vörös bort szokott inni s ez nála bizonyos következményekkel jár. A folyosóhoz érkezett képviselői kérvények hasonló értelemben nyilatkoznak s bár a magam részéről komolyan megfontolandónak tartom az egyik kormánypárti kérvény ama megjegyzését, hogy a délutáni tárgyalásokat épen az ellenzéknek kellene örömmel üdvözölnie, mert Tisza Kálmán sem tarthatta volna magát tizenöt évig, ha jókedvű, délutáni hangulatban kormányozza az országot — mégsem ajánlhatom a t. folyosónak a lappangó elnöki javaslatot, mert pro primo: a vörös bor nem kizárólag kormánypárti fejekben idéz elő változásokat, hanem megtámadhatja az ellenzékét is.

Pro secundó: az ellenzékét különben is vannak szeretik híresztelni s az elnöki javaslat megvalósítása esetén az elvadász csakugyan bekövetkeznék, mert látogatásokat hajnali órákban tenni nem lehet, éjjel után pedig nem illik. Egyéb ideje pedig, ha dolgozni, színházba járni és esetleg vacsorálni is akar: alig marad az embernek. Pro tertio: az elnöki javaslat megvalósulása teljesen felforgatná társadalmi életünk rendjét, felforgatná a parlamenti pártok helyzetét, mert nem volna csak két párt: a jókedvűek pártja, mint radikális párt és a délutáni szendörgők pártja, mint konzervatív párt, mely nem enged abból, hogy ebéd után egyetlen okosságot művelhet az ember, ha — alszik.

Mig Just Gyula a folyosón imig szor-ta szellemének színpontját, bent a teremben folyt a budget tárgyalása és az országgyűlés fejezeténél Holló Lajos megkezdte beszédét.

A képviselőház összeállítására nézve helytelenné tartja azt, hogy a választói jogosultság még mindig az 1848-iki urbéri tekintetbe vételében gyökerezik. Ez igen sok zavarát okoz. Ezen a téren oly nagy a rendezetlenség, hogy okvetlenül a törvényhozásnak kell beavatkoznia. (Helyeslés a baloldalon.)

A kerületek beosztása is észszerűtlen; van kerület, melyben csak 158 választó van, míg van olyan, a mely 6009 választót számlál: vannak kerületek, a melyeknek egyes községei a Dunán innen és túl fekszenek. Legyen az országban egyenlő összegű a cen-

zus; akkor sok bajnak vesszük elejét. A választói jogosultságot nagyobb térre kell kiterjeszteni.

Sűrgeti ezután újlag a választási tisztaság megőrzése végett teendő törvényhozási akcióit, mert csak a választás tisztasága és a képviselőházi rendtartás reformja hozhatja meg a parlamenti tanácskozás komolyságát és a parlamenti tevékenység fokozását.

Említtette Holló a főrendiház hibás szervezetét, a mely a modern parlamenti élet követelményeinek nem felel meg és a mely anachronismus a jogegyenlőséggel szemben.

Holló után Eötvös Károly beszélt, aki maga is erősen elítéli a főrendiház szervezetét és kijelenti, hogy a nemzetnek komoly munkásságra van szüksége és nem főrendiházi mumuskodásra.

Ezután még az előadónak tegnapi beszédére reflektál, a ki bizonyos halálanságot vet a magyar nemzet szemére, mert régi uralkodóink visszaszerezték az országot a törököktől. Olvassa csak el egy nem magyarnak. Fesslernek történelmét, a ki felállítja a mérleget, hogy mikor az első Habsburg király átvette Magyarországot, akkor Magyarország a macói bánágon kívül még Magyarország volt, mikor az uralkodó meghalt, akkor már csakugyan olyan kicsiny volt s később is a rendelkezésre álló erőket nem az ország viaszállítására, de a magyar nemzet ellen fordították.

Aztán pedig, hogy Magyarországot visszahódították, elszakított részeitől határvédelmet szerveztek ellenünk. S ha megakarja vonni az előadó a mérleget, ne felejtse ki a számitásból azt a sok magyar vért, mely az olasz és spanyol imperiumokért két századon át kiomlott.

Az előadó jakobinusokhoz hasonlította a függetlenségi pártot. Hát most hogy gondolkodhatnak az udvar kis és legkisebb szolgálói? Azért is kellene külön magyar udvartartás, hogy ilyen lehetetlen és hihetetlen vádaknak ne emelhessenek a függetlenségi párt ellen, mely lojálisabb, mivel őszintébb a koronával szemben, mint az előadó.

Nem Kossuth ajánlotta föl a koronát Oroszországnak, hanem a ki Magyarországot és az egész Ausztriát a csár lábainál nem csak felajánlotta, de lefektette, az az osztrák udvar volt.

Az ellenzék zajos helyeslése szakította itt félbe Eötvöst, a ki mindvégig igen nagy hatással beszélt.

Eötvös után Pulszky Ágost, majd Hock János szólottak. Hock János a szavazati jog kiterjesztését, reformálását és a választó kerületek új beosztását követeli.

Hieronymi belügyminiszter kijelenti, hogy a választási census reformja igen komoly megfontolást követel, nemkülönben az ország viszonyainak alapos ismeretét. Erre

nézve még nincs megbízható adatunk, de megbízta a statisztikai hivatalt, hogy készítsen ilyen kimutatást. A választókerületek helyesebb beosztását is szükségesnek tartja. Ezt a választási reformmal együtt kell megtenni.

Ezután áttér a nemzetiségi kérdésre. E tekintetben nem vezet más, mint a jog és igazság szempontja.

A választási census igazságos megállapításánál éppen a magyar lakta vidékeken annyira szaporodnak a választók száma, hogy az nagyon ellensúlyozná azt a csekély emelkedést, mely a nemzetiségi vidékeken állana be. Ezért újra hangsúlyozza, hogy a census megállapításakor csak a jog és az igazság vezethet bennünket.

Vajay István a főrendiházat próbál-gatja védelmezni, mire Helfy Ignác kijelenti, hogy az a védelem már magában rosz omen. Különböző tény az, hogy a főrendiház mindig csak a képviselőház haladási akcióját szokta akadályozni.

Majd Baúthy Ákos beszélt a délutáni ülés ellen, a mikor szerinte még zajosabb ülések lehetnek.

Ezután a közösgyi kiadásokat tárgyalják, mely tételt Madarász József pártja nevében nem szavazza meg.

Ugron Gábor kijelenti, miszerint részt vesz ugyan a delegációban, de azért nem tekinti másnak, mint a ház bizottságának, azért követeli, hogy tegyenek róla jelentést. Kérdi a miniszterelnököt, hogy igaz-e az, hogy a közös kincstár használatában levő épületekre nézve egyeztek meg a hadügyminiszterrel, hogy mind a két állam területén levő épületek annak az államnak tulajdonát képezzék, a melynek területén állanak.

Ez megsértése lenne Magyarország szuverenitásának és a törvényhozás jogának. Ausztriában sokkal több és értékesebb épület van, mint Magyarországon.

Ugron Wekerle így kezett meggyújtani.

Majd még Polonyi Géza kelt ki a német lapok germanizáló ciusmussa ellen és kérte a kormányt, hogy ezeket hirdetményeivel ne támogassa.

Hanem a miniszterelnök ur nem tartja úgy, hogy germanizálnának, sőt azt hiszi, hogy a külföldön szolgálatot is tesznek.

Az ülésnek 2 órakor volt vége.

Francziaországból.

Páris, jan. 10.

A kamara ma választotta meg elnökét. Az ülés a legizgalmasabbak egyike volt és leírhatatlanul vad jelenetek folytak le. Floquet szomorú veregetést szenvedett.

Blanc korelnök nyitja meg az ülést.

Ez idézetek, pár vonásban megkísérlettem jellemzés s a könyv tartalmának ismertetése után: szükséges-e még tovább mennem a taglalásban és bemutatásban? Emletem-e, hogy az egész könyvben, mely a szellemes megjegyzések tömegét foglalja magában, csupán egyetlen egy szójátékot találtam? Avagy kifejezetten-e azt a megjegyzésemet, illetve óhajomat, hogy ott, honnan ez a kötetet előkerült, okvetlenül bős és érdekes, különösen történelmi-kultúrális anyag van még, s hogy földolgozásra szegezt buzdítani és kedvét kelteni kell.

Ki ne akarna egy ily izléses, művelt és felfogására nézve lelkiünkkel oly rokon író társaságában tovább bolyongani, a ki önkéntlenül legjobban jellemezte önmagát, midőn Velenczében párhuzamot vonva a cicerone és a gondolás között, s attól elfordulva, azt pedig vonzónak tüntetve föl, egyikökben magát mutatja be. Van egy kis borongás és szürke benne is, mint a gondoliere tündöklésén és bárkájának gyászszínén, de azért ép oly derült és mosolygva közeledő, mint ez; s midőn élelményein végig vezet, esztünkbe jut, hogy mig: „A cicerone nyitg, a gondoliere vonzó társ; amaz nagyképtű, ez mosolygó, az fontoskodó, ez kedélyes, az agyonbeszél, ennek „savoir vivre”-je van. Érti hallgatósádot és cseveg, ha szólás. A cicerone követelő, a gondoliere lágy „grazie signor”-ja fülbé zsong és újra felkeressük őt.”

SÁNDOR JÓZSEF.

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1893. január 12.

Rajzok.

Írta: Szűry Dénes.

(Vége.)

Ezen előadó jellemvonása és becsületessége, lelken a tüneményes élet és a do-logi világ jelenségeinek átszűrődése meg-örja attól, hogy rajzaiba akár lényeg-telen és mellékes érvényestüljön s abban a mit ír, akár a természetet kérdüljön felül, akár az ember, akár csak mondva csinált hangulatokat vigyen a tájba, mint pl. — bár nar-kotizálón — Lennau: hanem inkább Turgen-jerszertleg ír, — nem hiába hívathozik rá — a ki tud természetet adni, perspektívával, és benne eseményt, jellemzve.

Dicsérendő vonása, hogy pl. műtörténelemmel és régészettel ott sem fárassz, a hol tehetné, hanem megmarad szép-íróknak és meg-elevenítő vonásokkal ad jelent és életet, úgy mint egy átutazó, a ki nem tanítani, hanem elsősorban gyönyörködtetni akar, amint maga gyönyörködött, midőn az élet, e phae-nomenon, képeit látta és leírta.

A művészeti-ágak között a színpad az, a melyhez leginkább vonzódik a szerző és — azt hiszem — innen van az a tehetség is, hogy mind a staffage, a dekoráció, mind az alak jelenetese előtte, épen mint a színpadon; szelleme pedig, mint a drámáé és vig-

tében az élő, alkotó szellem, az ember, egy-mást kiegészítő harmonikus egészen talál szemléletre; a néző először a tájat veszi ész-re, de aztán rögtön rá jön, hogy mindez csak az ülében élő emberért van, és szerző erejé-nek bizonyossága, hogy a midőn ily aktuális és mai tárgyat föl mer ülni, meleg színek-kel ugyan, de egyenlő távol marad a tartó-zkodástól, mint a panegyrikontól.

Világelfogására nézve szerző kedélye mélyen melancholiára hajló, de fölésszállan be-lőle s ott világol fölötté a derű. Szemén a jószág mosolyog ki, de ajkai szélén ott van a kételey és a bizalmatlanság egy rejtett voná-sa; az vele született természete, erre a tapasztalás tanította. Egészen a magyar természet temperamentuma ez, mely azonnal megkapja a hamisat, a kétest az idegenben és a szere-tet melegével árasztja el, a kiből hihet. Hogy lelkesedik Kneipp igazsáért és hogy tapodja meg Monte-Carlo láthatatlan vállalkozóit! Gyönyörűség, hogyan tudja a hazugság fejeiről lehúzni a skalpot és hogyan tud a ro-konszenyvesnek részvétet biztosítani. Utóbbiak-ra példák: az orosz ifjú, a kit említettem és a kit Wertherismussal lop a szívünkbe, és az Itho-n-ból Angelits, ez az élete delén el-hunyt hatalmas főpap, ki, mint ember, oly részvétet nyer szívünkben, hogy könnyünkkel kísértük. És kell-e a színpadi megjelenítő jellemzésre néhány sorban ügyesebb példa, mint róla a következő: „Szép és impozans alak volt, — ugymond. Ajkát tömör, keleties jel-legtű bajusz fűdte, mellén gondozott, hosszú

szakáll hullámozott, vállára sűrű haj omolt, szeméből szenvedélyes hajthatatlanság villo-gott és valóban festői látvány volt, mikor szá-las természetével, teljes biborban megjelent.”

Styljére nézve Szűry Dénes, miként tárgyaiból is foly, a művelt osztály számára ír. Keresetlen és csiszolt, választékos és köny-nyed, előkelő, de nem népies, szóanyagára bár magyáros, de nem ortholog; inkább az akademia nyelvét követi. Mondatszerkesztése magyar, rövid, tömött és inkább pontozott. Szereti az ellentéteket és úgy látszik az arab közmondással tart, hogy a mondat szépsége a rövidség. Szereti, ha közmondásszerű is. Hol a hangulat vízi, prózája zenés. „Észak-keleti szél fúj — írja Velenczében. Érzem tündit hatását s a halászbárkát is vigan tánczol-tatja a hullám. Utja váltakozva hegy és völgy. Zúgó világ játszik előttem, összeszo-rul a lelek, s szemem a ringó hullámmal jár, a mint az ki-kilátogat a part fővénnyére.”

Bölcséleti reflexióiból írom ide a Csá-ky Albin grófra alkalmazott egyik mondatot, mutatványul az irányú ítéletei tisztaságára és józanságára, minőkkel a sorok közt tanu-ságosan tele az egész kötet.

„Csáky Albin gróf — ugymond — ismeretlen tényezőnek tekintett s fővárosi kiváltságainkhoz illőn úgy bántunk vele, mint idegennel. Nagy szónoki hír nem előzte meg, tehát nem ismertük. Nálunk egyetlen egy beszéd a hiraérnek biztosabb útja, sem mint az értékes zajnáklitli munka a vi-déken.”

Floquet a képviselők padján ül. A ház zsunfolva van.

Floquet bukása.

A kamara ezután hozzáfogott az elnök-választáshoz. A konzervatív de la Martinière ezt indítványozza, hogy minden egyes képviselő a szavazókanáljához álljon. A kamara ezt az indítványt 542 szavazattal 21 ellenében elfogadta. A jobboldali tartózkodott a szavazástól. Taulin-Miery az első boulaugista, aki a szavazókra lép; lármás hangon azt kiáltja:

— Nem veszek részt ebben a szavazásban és kívánom, hogy ezt a kijelentésem a jegyzőkönyvbe vegyék.

A képviselők lehurrogják Taulin-Mieryt, mire őriási zaj támad, jobbról is, balról is heves kifakadások hallatszanak. Valahányszor egy kompromittált képviselő föláll a szószékre, leirhatatlan zaj támad, de valóban botrányos jelenetek fejlődnek, midőn Rouvier-re kerül a szavazás sora. A jobboldaliak fűlsikettőzt a zaj visznek végébe.

Bernis gróf (Rouvierhoz): Hát én is mer szavazni?

Rouvier öklével fenyegetőzik a jobboldalnak sértő szavakat mond, melyeket a lármában nem lehet megérteni. Rouvier annak ellenére, hogy már átadta szavazó-bárcáját, még jó ideig egymásba font karokkal a szószéken maradt.

Bernis gróf (harsány hangon): ez már mégis szemtelenség!

Rouvier ezekre a szavakra lerohan a szószékről és rá akarja magát vetni Bernis grófra; a huisserek és a képviselők közbevetik magukat. Rouvier magánkiált az ordítva:

— Bocssátok! Hadd pofozom fel ezt a gazembert!

Végre sikerült őket szétválasztani. Bernis még az ülés alatt kihívatta Rouvier-t. Még egy másik párbaj is lesz a köztársasági Larsan és a boulaugista Leheriné között, kik szintén sértő szavakkal illették egymást.

A botrány még nagyobb lett, midőn a jegyző Binaut nevére olvasta fel. A jelen volt kompromittált képviselők valóságos vértanúságot szenvedtek.

A szavazás eredménytelen maradt, miután egy jelölt sem kapta meg az abszolút többséget; mindössze 217 szavazóbárcát adott be.

A kamara új elnöke.

A kamara egy óra múlva folytatta ülését; a terem ismét zsunfolásig megtelt. Blanc korelnök jelenti, hogy éppen most kapta meg Floquetnak következő levelét:

„Elnök ur! Nem vagyok többé kamaraelnöki jelölt.

Floquet.

E levél megírását az Union républicaine érkekezte előzte meg, melyen azt határozták el, hogy Périer Kázmért fogják elnöké megválasztani; az ez alkalommal megajtott próbaválasztásnál Floquet mindössze 17 szavazatot kapott.

A levél felolvasása után Bernis gróf ismét botrányokat akart provokálni, de többség erőiesen rendreintette őt. De la Martinière ismét azt indítványozta, hogy a képviselők a szószéken adják át szavazataikat, de szavai a nagy lármában elvesztek; valamennyi képviselő vadul ordított, a zavar felőpottját érte el. A radikális Pichon ezt kiáltotta:

— Elnök ur, tegye föl kalapját.

Végre meg lehetett ejteni a szavazást, melynek az lett az eredménye, hogy Périer 254 szavazattal a kamara elnökévé megválasztott.

A Panama-ügy a bíróság előtt.

Páris, jan. 10.

A fellebbeszó törvényszék előtt tegnap délelőtt vette kezdetét az első Panama-pör,

mely kevésbé szenzációs dolgokkal foglalkozik. A pörben csak csalásról és szikkasztásról van szó. Természetes, hogy az összegek jelen pörnél is enormisak. A tárgyalásnál a miniszterek, képviselők és szenátorok megvesztegetéséről csak hozzátéve, vagy egyáltalában nem tétetik említés. Ezt a tényt esküdtsek előtt fogják tárgyalni. Elsőnek Eiffel vádoltot jelent meg. Eiffel szabadlálon van és így jogában áll a becsületrend roztját hordani. A világhírt férfi erősen megöszült és lesoványodott. Védőjével, Rousseauval beszélget, időnkint a publikumra löveli tekintetét. Szeme idegesen ringatózik. — Tizenkét órákor hozzák a fogházból a további három vádlottat a terembe. Ezek Lesseps Károly, Fontane Márius és Cottu báró. Fél egy órákor megjelenik élén Perivier elnökkel a fellebbezési tanács. Ezután felolvasák a tárgyalásra kerülő ügyben a vádhatározatot. Perivier elnök először Lesseps Károlyt hallgatja ki.

Az elnök szemrehányására, hogy Lesseps fellevezette a közönséget az által, hogy közzétette, hogy a Panama csatorna átvágása mindent összevéve 512 millióval kevesebbet fog vitetni, Lesseps azzal a kijelentéssel válaszolt, hogy itt tulajdonképpen nem átalány-összegben való átvételről, hanem a kiemelendő köbméterek számáról van szó, hanem inkább egy méter áráról.

Ezután Lesseps részleteket ad elő az alapítói részjegyekről és azt mondja, hogy atyja eladta részjegyeit, hogy pénzhez jusson és minden kibocsátásnál, a mely eszközöztetik, részt vehessen. Több pénz fektetést a vállalatba, mint a mennyit abból húzott. Ő, (Károly) eladta részjegyeit atyjának 200.000 frankért. Lesseps továbbá azt vallja, hogy 12 millió frankot szétosztottak a társaság amerikai bizottsága közt, mely meg volt bízva a társaság érdekeinek védelmével és melynek tevékeny közreműködése és részvételét teljes mértékben igazolta. Az elnök kérdése az, hogy az Obernőffer Hugó kapott, Lesseps azt válaszolja, hogy a nevezett igen nagyserű és világi kombinációt javasolt a Panama-kötvények tekintetében és az ez-mé díjazása fejében több milliót kapott. Obernőffer különben nagy vállalkozó volt és valahányszor kibocsátás történt, részletet kellett őt. Bizonyos összegeket oda kellett adni, hogy a tözden ne szerezzünk ellenségeket.

Az elnök kérdése a Reinachnak fizetett milliókat illetőleg, Lesseps azt válaszolja: Midőn mi Reinachnak pénzt adtunk, azon megjegyzéssel tettük ezt, hogy az az emisszió sikeres keresztülvitelére fordítsa és abból az általa igényelt reanuciaciót is fedezze. Elnök: E szerint önk milliókat adtak Reinachnak, és azokat, ha ő akarta, zsebre dughatta? — Lesseps: Teljesen így van. — Az elnök kérdi, hogy mire fordította Reinach a neki átadott összegeket? — Lesseps: Erről nem tudok semmit. — Elnök: 1.400.000 frank bemutatásra szóló bonoból 275.000 frank van, melynek bőv fordítása nincs igazolva. — Lesseps: Ezek a társaság titkos alapjai. — Elnök: Van szó az alapszabályokban ilyen titkos alapsokról? — Lesseps: Ezt alilisthom; 600.000 frankot Herz Kornélusnak fizettek ki, abban a pillanatban, midőn a díjsorsjegyek teremt ki-dolgozták. — Elnök: Az önk könyveiben foglaltatik-e igazolása a számoknak? — Lesseps: Én ezt csak szavammal erősíthetem. Az elnök a legelsősebbben követel felvilágosítást e pontra nézve. — Lesseps azt mondja, hogy nem hiszi, hogy szükséges erre a pontra nézve nyilatkoznia.

Az elnök ragaszkodik kívánságához, mire Lesseps azt mondja: Minthogy a díjkötelezők kibocsátására nézve teret akartunk előterjeszteni... A főállamügyész közbéravon megjegyzéssel, hogy Lesseps erre vonatkozólag tegnap nyilatkozatot tett az

elővíválatnál és hogy szükségeltlen azt ismételni. Az elnök kijelenti, hogy minden pontra világosságot kell deríteni és kéri Lesseps-t, hogy beszéljen. Lesseps ezután kijelenti, hogy midőn a díjértékek terve a képviselőház elnöksége elé terjesztették, Baihaut akkori miniszter millió frankot követelt tőle, mely több részben volt fizetendő a benyújtás napjától megzavazásáig pillanatáig. A terv benyújtásánál 374.000 frankot fizetett Baihautnak. Midőn a terv meghusult, nem történt további fizetés. Lesseps hozzátéti: ez összegeket kényszerűségből adtam, a mint az ember az óráját odaadja az erdőben egy rablónak. Lesseps továbbá azt állítja, hogy az igazgató tanács tudomással bírt mindezen fizetésekről. A tárgyalást ezután mára halasztották.

Két nagyszó bukása.

Páris, jan. 10.

A „nagy nap“ Párisban két kiváló köztársasági politikus erkölcsi lenyakazásával végződött. Ezek Floquet, ki nem a képviselőház elnöke és Freycinet, ki nem hadügy-miniszter többé. Ez utóbbinak eltávolítására tegnap miniszter-válságot rögtönöztek. Tulajdonképpen maga Freycinet idézte föl azt, ki még tegnapelőtt este, mielőtt megindult, hogy Baihaut Károly emiunstert letartóztatják, beadta lemondását.

Ezzel fel volt vetve a válság s Ribot arra használta, hogy az egész kabinetet átalakítsa. A belügyi tárca is új gazdát kapott, mert Loubet a távriszót szerint egészségi okokból nem akar maradni. Valószínűbb azonban az, hogy a nehéz időben a nagy felelősséggel járó tárczát nem skarták birtokában hagyni.

Freycinet távozása nevzetes esemény a mostani franczai köztársaság történetében, melybe neve örökre be lesz írva. 1870. óta szolgálja hazáját a különösen az utolsó időben, midőn évekig vezette a hadügyi tárczát, fejtett ki ritka sikeres tevékenységet. Ő, a polgárember, az egyszerű mérnök, reorganizálta a franczia véderőt s emelte azt olyan színvonalra, mely méltán imponál Európának. Hogy e kiváló egyéniséggel végül a Panama piszkos hullámaiba bukkott s fényes politikai pályájá ott ér véget, az szomorú ugyan, de annyi bizonyos, hogy e pálya immár talán örökre végt ért.

A másik erkölcsi halott Floquet, a képviselőház elnöke, szintén régi politikus, ki rövid ideig volt egyszer miniszterelnök, de az a rövid idő is elég volt arra, hogy köze és a Panama-társaság közt valami kapcsolatot létesítsen, mely most végzetessé vált. — Hetek óta cseleltéblája már a leglésebb támadásoknak s azt lehetett hinni, hogy az új ülészakban nem fog többé elnökjelöltül fel-lépni. De fellépett s ezzel valóságos ostrom-cizmust provokált meljta és politikai egyénisége fellett. Veli tegnap a többség egészen ördögi kegyetlenséggel bánt. Az elnök választásban, mely tikk szavazással folyt, igen sokan vettek részt, de a tululomó többség tíres lappal szavazott, míg Floquetra magára csak 217 szavazat esett s így nem kapta meg az abszolút többséget. E súlyos erkölcsi vereségből nyomban levonta a következtetéseket; visszalépett a jelöltségtől, a mi azt jelenti, hogy maga nyugtatóvnyozta, hogy politikai pályájának immár vége szakadt.

Tanárok mozgalma.

— Két cikk. —

II.

Hogy mi irigyelni valót talál r. l. a falusi plébános 600 frtjában, az ismét jellemző. Hivatkozom a püspöki kar utóbbi fel-

lépésére, mely alkalommal kitűnt, hogy a felajánlott, illetve terbe vett 10 millió a lelkeszködő papság javadalmát 600 frtra emelné. Hiv. tkozom az o. szágaházban is hangot adott azon kijelentésre, hogy az alsópap-ság anyagi helyzete sürgető javításra szorul.

Igen, farkas-szemmel nézi r. l. a falusi plébános busás gazdagságát. (recta: meglepedés). Mert ez az, mi a papot gazdagnak tünietli fel a világ előtt. A magel-gedésből pedig mindenki kivetheti részét, még ciklikró is, és pedig nagy haszonnal. Igen, de az anygálok szava szoriat csak a jóka-ratu embereknek van békéje és meglege-dése. Ebből a jókatarból azonban kissé ke-vés szorult r. l. be. Mert látszólagos jóka-ratát is eszébe mártja s úgy találja fel; ma-gát az ügyet pedig legkevésbé szolgálja; mert hiszen rajtetit érzelmeiből sugalt pap-ramorgó cikike legkevésbé se alkalmas ügyünk előbbre vitelére, ellenkezőleg: épen hátráltatja. A tanári testületnek megvan a maguk módja helyzetük nyomasztó voltát leplezetlenül feltárni a főtanhatóság előtt, s ezt tenni a maguk s a rájuk bízott tanügy érdekében kötelességük is. Semmi esetre nem szorulnak olyan védőre, ki, ami jót tenni akar is, elrontja roszakaratu gyanúsítással, s egyáltalán oda nem tartozó személyeknek igazán önkéntli bevonásával.

Nem ilyen fegyverrel kell harcolni az erd. kath. tanárok, illetve gymnasiumok ér-dekében, mely alkalmas arra, hogy a főtan-hatóság jóindulatát elrettentsék, de sokkal al-kalmasabb arra, hogy a ciklikró által elő-térbe állított distinctio alapján a néhány paptanár ellen és vi-szont — kebli harcot teremtsen. A most megindult országos mozgalom a leg-alakmasabb eszköz arra, hogy a kath. is-kolák fentartóját, az erd. kath. Statust az elvek és alkudozások huzavonájából végre a tet-tek mezejére vezessék. Merlehetetlen be nem lá-tnia, hogy a majdan kétannyi fizetés, és átlag kevesebb óraszámmal szemben az ugyanazon képzettségű statusi tanárok helyzete valóban aggasztó, a gymnasiumai jövője fellelő kétes, már csak a tanár bírány miatt is. Nagy há-lára kötelezték és kötelezik a magyar tan-gyvet az erd. kath. tanárok, kik sanyaru helyzetükben lankadást nem ismerő buga-lommal teljesítik magasatos hivatásukat és biztat a remény, hogy becsületes munkássá-gukért mihamarabb megnyerik jól megér-demelt jutalmukat járandóságainknak a kor-es szükséghez mért felemelésével. Mert hi-szen, ők is a drága hazát szolgálják, mikor a legerőszakosabb erdélyi részekben, a kifelé húzó nemzetiségek között igazi hazafiakat, magyarokat nevelnek.

Másrészt az állam — illetve a kor-mány — sem zárkozhatik el azon szembe-üöl különbség elől, mely a felekezeti és ál-lami tanárok anyagi helyzete között tátong. S ha az utóbbiak a fizetés javítás érdekében oly széles körű s a társadalom legtöbb réte-gében jogonként talált mozgalmat képesek in-dítani, mely már is a szemléhető egyöntet-ség alapján eredményre vezetnek igérkezik: lehetetlen, hogy a kormány ezzel szemben rá ne mutas-son azon halaszthatatlan ten-dőjére, mely a nyugdíjtalán, államilag segélyezett községi és felekezeti, nevezetesen az erdélyi kath. statusi tanárok anyagi helyzetének mihamarábbi javítá-sa tekintetében reá vár, melynek el-intézését még egyenlő rangú, de sokkal több fizetést állami tanárok is elodázhatatlannak tekintik. Részemről azok véleményéhez csat-lakozom, kik, — tekintve a magasatos csezt és hivatást, mely Magyarországon az állami és bármely felekezeti — s így az erd. ka-tholikus iskolákban sem lehet különböző, — azt tartják leghevesebben és a tanügyi jól felfogott érdekével meg egyezőnek, ha mind

az állam, mind a status (a költő tanácsa szelint is: „Hagyjátok a medő vitát!“), az ége-tő szükségben, mint az igazi jótérő, a köz-jóért vállaltva megszüntetik gymnasiumaik helyiségi mizeriát, s a tanárok anyagi do-tatójának javítását mielőbb megvalósítják. Mert hiszen, ha elméleti párbeszé-dek hátráltatják és gátolják a magyar köz művelődés 70—80 önfeláldozó munkása anyagi helyzetének (legalább a tár-netőségig) javulását, s az erdélyi ifjuság százai eszeire intenzívebb és extenzívebb kiművelődését, — meg kellene gondolni, hogy itt joga első elso sorban a magyar tanügynek van, melynek felvirágzása minden ténye-zőnek önzetlen feladata. Másrészt az erd. kath. gymnasiumok nem ellenállásai az ál-lami tanügynek, hanem részei, egyenrangu eszközei, melyek tehát ép oly cimen vár-hatják a méltányos pártfogást, mint egyéb köz művelődési tényezők. S ha iskoláink a magyar műveltség egyetemes csejáljál ellen-tében állóknak nem tekintetnek — amint-hogy nem is tekinthetők, — akkor mi sem akadályozza azt, hogy az erdélyi kath. magyarság hivatott munkásai moatoha helyzetükből kiragad-tassanak. Mert hisz azok ugy is az állami követelmények minden pontjának eleget tesz-nek. Tanterők, állami, az államtól engedé-lyezett tankönyveket használnak, állami fő-igazgatók kísérik figyelemmel a gymnasiu-mok beletetésnek minden mozzanatát, rendi-oklevéllel bíró tanárok működnek, stb. — S ha a tényleges helyzet, a már már elviesi-hetetlen s a tanár áldásos tevékenységét is bénító állapot a kormány előtt felfejtetik, nem lehet eredménytelen: mert az erdélyi kath. gymnasiumok tanárai a folytonos és medő elvi discussiók áldozatai sokáig nem lehetnek. Azon biztos reményben és „ohaj-tással zárom be cikcikeket, hogy végre vála-hára a kath. tanárok sorsa is jobbra for-duljon, ami, hogy ugy legyen, adja a Min-denható.

n. r. l.

MINDENFÉLE.

Kolozsvárt, január 12.

— A kolozsvári telefon hálózat

használatára ujabban 120 jelentkezés történt kik valamennyien bevezetik abban az eset-ben, ha a havi díj 3 frt lesz. A telefon en-gedélyezése iránt a miniszteriumhoz fel is terjesztették. Önjátandó volna, hogy a mi-niszterium mielőbb engedélyezze a három frt díjat, mert a telefonhálózatnak gyakorlati célja csak abban az esetben van, ha sok az előfizető és ha a közönség nem kénytelen érette oly magas árt fizetni, mint valami fényűzési cikkért.

— Az Erdélyi Irodalmi Társaság. f. évi január havi r. ndes felolvasó ülését f. hó 15-én (vasárnap) d. e. 11 órákor tartja meg a kereskedelmi akadémia, diszter-mében. A felolvasások rendje a következő: 1. Brassai Samuel: Egészségügyi szabályzatok. Plutarchostól. 2. Nagy Mór: Fordítások Le-nauból. Sebesi Samu: Elbeszélés. Jékay Ala-dár: Költmények.

— Színház. „Vizkereszt, vagy a mit akarok“ című Shakespeare által írt 5 felvonásos vígjáték került tegnap a kolozsvári színházban előadásra nem nagy számú közönség előtt. Az előadás a jobb egyike volt a Csiky, Szathmári, Rátonyi, Gáll, Foris, Megyeri, Hadai, Szerémi Gizella, Maróthy Margit és Dolly Emma vetélkedtek, hogy a

hogy ha őt viszem magammal, ne várjam tőle, hogy valamit csináljon, de én ezt nem találom helyesnek. Ha Wardell ur és én ki-kifizetjük a Gerti kisasszony utiköltségét — és az a hely, a hova megyünk, jó messze van — és olyan ellátást kap fölünk mint a sa-ját gyermekeink és hat heti ilyen kedvező változat adunk neki, olyan elsőrendű lakás-ban, melyért nyolcz aranyat fizet a férjem h-tenként és a hat heti fűrdőzésért semmi levonást nem teszünk a fizetésében — énazt gondolom, hogy ez olyan valami, a mi felett Esmond asszonyoz örülhetne, a helyett, hogy a mint látom, sértődve érzi magát, midőn azt mondom, hogy viszonzásul a mi szíveségünk-ért, azt gondolom, hogy Gerli kisasszony hasznosá tehetné magát egy kissé a gyer-mekek körül. Én soha sem tartottam azzal, hogy csak ugy szíveségből adjak valamit az embereknek, sokkal függetlenebbekké teszi őket, ha valami féle dologgal megsegüljük azt a pénzt, a mit kapnak. És most egy-nek és tisztesség választ kérek az én egy-nek és tisztesség kérdésekre, amit mond-hatom, hogy kegyed nem fogadott ugy, a hogy azt fogadnia kellett volna. Esmond kis-asszony jön e velem, vagy nem jön?

— Igen, igen, anyám — szoltam közbe élenken.

Én nagyon boldognak fogom magamot érezni, ha Wardellné asszonyiságot elkísérhe-hetem és én bizonyos vagyok benne, hogy anyámnak nincsen ellenvetése.

— Gerti, minő feltevés ez? Nekem na-gyon is határozott ellenvetésem van — vi-szonzá anyám indulatosa. Te csaldól I.K-r-lek, köszönd meg Wardellnének az ajánlatát és tudasd vele, hogy a szűnnapok alatt Esmond kisasszony másképpen lesz elfoglalva.

(Folyt. köv.)

Egy nagy család.

M. Kernhamtöl.

Az „Ellenzék“ számára fordította: AMICA.

V.

(Folytatás)

(9)

Wardellnének egy kis csédulát kell kül-denem, hogy ezt tudassam vele: merem állítani, hogy távollétemet nem veszi jó neven. Azonban jelenleg sokkal gyengébbnek érzem magamat, mint hogy a levelírásnál törődném, tehát az anyámra nézek, aki valami diszmunkával fog-lalkozik. A mint nézem, idegesen retten meg, mert csudálkozásunkra szerény lakásunk aj-táján olyan hangok kopogtatást hallunk, a milyenhez nem vagyunk szokva. Éppen olyan-féle hatalmas kopogtatás volt, a milyen Wardellnélől telgék ki.

Hirtelen az a borzasztó gondolat jött az agyamba, hogy hosszabb ideig tartó tá-vollétem miatt talán nem haragudott meg any-nyira, hogy saját magát, kocsiját, lovait, ko-csiassát, legényét ide farszasa, azt tudatni velem, hogy ne lépjek be többé a háza aj-táján?

Már ez a pusztá gondolat elég arra, hogy a júliusi idő dacára megfagyjon a vér bennem; és nem vagyok jobban meg-nyugodva midőn egy perc múlva ugy ta-lálom, hogy csakugyan Wardellné jött hoz-zánk. Azonban, az ő jóindulatú rőrs arca o-y megnyugtató, hogy csak hamar minden aggodalmamat eloszlatja. Melegséggel szorít kezét az anyámmal — aki állt beszélt hoz-gi egy párszor az előbbi találkozásuk alkalmával — barátságosan megcsókol engemet, aztán a legnagyobbik baroszekbe helyezke-dik, abba az egyetlen egyb, mely képes őt befogadni.

— Nos, édesem — mondja — mi do-log az, hogy maga ilyen hosszasan be-teg, mi?

Anyám megbotránkozik a beszéde mo-dorán, ámbár a szavak hozzáam vannak in-tázva; büszkén egyenesedik ki, a kénytelen vagyok észre venni, hogy a „szappan főző“ asszonyaság mellett, azoya mily finom, alakja mily elegáns, s kezei mily fehérek.

— Én valóban nagyon rosszul érztem magamat, — válaszolom zavarodottan.

Én azt kívánom, hogy bár a fejem ne fájd annyira; és ugy érzem magamat, hogy anyám jelenlétében nem tudok Wardellnével oly szabadon és kellemesen beszélg tui mint rendesen tévém.

— Nagyon sajnálom — nagyon sajnálom; — folytatom — Tegnap este azt re-méltem, hogy ma már képes leszek a gyer-mekekhez vissza menni.

— Ej, ej, gyermekem — az nem tesz semmit! válaszol Wardellné nyájasan. A Gerti arczát látva akárhí azt gondolhatná, — mon-dja, annyához intézve szavait, — hogy azt gondolta, hogy én azért jöttem ide, hogy őt felfaljam! Talán azt képzelte, hogy a három napi mulasztás miatt mérgeledöm és egy jó szidást kap tőlem?

— Azt én leányom nagyon rosszul volt. Azt gondolom, hogy a Gerti csédulája érte-sítette kegyedet e tényről — jegyzi meg az anyám feszesen.

Szeretném az anyámat félrevenni, és eszébe juttatni, hogy Wardellné nem keve-sebb, mint az en alkalmazom, és szeretném figyelmeztetni, hogy miután ezt a jó asszonyt nem ösmeri olyan jól mint én, szabad mo-dorát ne értesse félre; és ne vegye goromba-ságnak.

Wardellné kicsinyliölög néz körül a szo-bán a mi szegényes és ócska butorunkra, és látom, hogy összehasonlítja azt az ő pom-pás szalonjával. Ő képzelné se tudja azt, hogy egy ilyen igénytelen szállásban lakó Esmond család megalázva ér zze magát, a saját uri

házából és kocsiján jövő drága ruhába öl-tözött Wardellné előtt. S barátságosan mo-solyog reánk, sőt kegyes leereszkedéssel mint ha azt mondaná: „Ő emberek, ne busuljatok! Én gazdag vagyok, és ti szegények, de én nem vagyok büszke.“

Anyám annyira dühös, hogy szinte sir bele, mert én tudom, hogy ő később volna bármindő méltatlanságot elűrti, mint a párt-fogást. Mennyire kívánom, hogy bár Stella itthon volna! Neki sokkal több jóvón esz van. Minthogy a helyzetet másképpen itélje meg mint gyakorlati szempontból; ő nyu-godtan beszélgetne Wardellnével, s az anyám méltatlankodását és bosszuságát a háttérben tartaná.

— Nos — folytatá Wardellné egy kis kellemetlen szűnet után — fogadni mer-nék, hogy maga csudálkozik, hogy miért jöttem ide?

Anyám azt válaszolja, hogy ő még nem jött reá, hogy minek köszönheti ezt a látogatást.

— Oh, édes Esmondné, sohse törő-djék azzal, hogy minek „köszönheti!“ — mondja a jó asszony egy kissé zavarodottan az anyám beszédmodorától.

Azért jöttem, hogy egy olyan ajánla-tot tegyek, a miről azt gondolom, hogy na-gyon szívesen fogja venni és ezt barátságo-san kívánom tenni. Én nem tartom magamat mindig ahoz, hogy családoktól küldjek izene-ket vagy csédulákat írjak. Midőn szívességet kívánok tenni, szeretem azt magam elvé-gezni.

Azt gondolom, hogy miadajrt megbo-londulok, midőn látom, hogy anyám egy kis-sé megrezzen.

— Tehát — folytatja Wardellné, felém fordulva — annyi egész, hogy én előbb ki-vánom, hogy magának szűnideje legyen mint a hogy várta, mert elhatároztuk a tenger

vigjék minden részletét érvényre jutassák.

— **Uniformist kaptak** a kolozvári kerületi kapitányok. Szép diszes egyenruhát, tiszti sapkát, hosszú kardos uniformist. A kerületi kapitányok mostan kívülről nagyon jól néznek ki. Az uniformis igen szép csak azután a rend ne legyen csúfabb, a város kerületeiben, mint az uniformis.

— **A kolozvári sebészeti klinikán** Dr. Brandt József egyet. tanár múlt vasárnap ismét igen szép és nagy műtétet végzett. Ma már kőföldről is fűszertek a jó hírű klinikát. Egy bukaresti asszony hasából egy 10 és fél kilós súlyú daganatot távolított el. Szakemberek biztosra veszik, hogy egy kőes alatt fog a beteg meggyógyulni.

— **Geréb Mártonné**, a siketnémák részére pályasely gyűjtése czimén 3 frt 65 krt küldött. Ezt az ajándékot a jótékony urnó az intézet fennállása óta minden évben ismételn szokta. A intézet felügyelő bizottsága e nemesszív adományért hálás köszönetét nyilvánítja.

— **Hajmeresztő szerencsétlenség** történt tegnap Szász-Régenben. Ugyanis több m. régi fűvörös a város végén levő tutajai raktraktól fenyegetendőt vontatott a városba. Velük szembe 3 g. hadiaki oláh szekeres, nemzeti itültől feltűzöttek — veszekedve — eszeveszett sebességgel hajtottak a városból kifelé. Egy szegény asztalos 7 éves fiacskája, az iskolából hazamenében, a hosszú gerendákon elbámulva, későn vette észre, a rohanó oláh szekereket. Midőn kiakart hirtelen előlük térni, ijedében ellenzőknek neki azaladt, a mikor is egyik tűres szekér lábáról leültette a az épp ott haladó terhelt szekér 22 méteres gerendájának földön vontatott vége alá került, mely a fucska fejét teljesen összezúzta. Megjegyzendő, hogy a fucska, lakásától már csak pár lépésre volt, szegény. Midőn szülői a lármára kiszaladtak, már csak gyermekük iszonyuan elékeltetett holttestét láthaták, mely az anyát annyira megrendítette, hogy rögtön nehezkört kapott és eszméletlen állapotban szállították holt fiával együtt lakásukra. Hogy ki, mennyire hibás az esetben, a vizsgálat fogja kideríteni, melyet rögtön megindítottak.

— **Választási háború.** Budapesti írók: Ha a Lipótváros eddig kereskedelmével szerzett hírnevét, jövőben bizonyára választásai révén válik nevetségessé. A hogy az első választás nem mult el utójáték nélkül, úgy a tegnapi választás sem. A Mezei-párt végrehajtó-bizottsága — mint megírtuk — szombaton harcias kiáltványt adott ki, mely csak úgy hemzseg az efféle kifejezésektől: „A Krausz-párt galád rágalmait“, „A piszkos kéz megjelent a Lipótvárosban.“ stb. Krausz Lajos a kiáltványt sőtörnek találta és ma reggel megkérte gróf Károlyi Gábor és Münnich Aurél orsz. képviselőket, hogy Hüttel Tivadartól, a Mezei-párt végrehajtó bizottságának elnökétől, a kiáltványt felől felvilágosítást szerezzenek. Ugyanezt a kiáltványt Heltai Ferenc, a Krausz-párt egyik elnöke is sőtörnek találta, s Pulszky Károly és Molnár Antal által provokáltatta Hüttel. Hüttel azonban előbb a végrehajtó bizottság elé kívánta terjeszteni az ügyet. Délután tartott is a végrehajtó bizottság értekezletet, melyen egyhangulag azt jelentette ki, hogy a kérdéses kiáltványban a kifejezések „csak olyan ellenpárti elnökre vonatkozhatnak, ki az ellenpárt híveit rágalmakkal illette.“ Minthogy azonban Heltai egyik reggeli lapban kijelentette, hogy a neki impuált kifejezéseket nem használta, ennél fogva az inkriminált passzus Heltaira nem vonatkozik. Egyébíránt az ügy elintézésére dr. Baracs Marcell és Meuchloss Marcellt küldték ki. Ezek még az est folyamán közölték Heltai segédeivel, a bizottság határozatát s miután azok a felvilágosítást kielégítőnek találták, az ügyet Heltaira nézve befejezettnek nyilvánították. A Hüttel-Krausz ügy még nem nyert befejezést. A két fél segédei az est folyamán ugyan több ízben tanácskoztak, de megállapodásra nem jutottak. Ma délelőtt folytatják a tárgyalást, a mikor végérvényesen határoznak is.

— **Farsang.** A tordai kerekedők és kereskedő ifjak létesítendő körük alapötökének gyarapítása czéljából a folyó 1893-dik évi január hó 28-án, (szombaton) a volt „casinó“ helyiség termében zártkörű táncvirgalmat rendeznek. — A vajdahunyadi m. kir. vasgyári tisztikar 1893 évi január hó 28-án a „Hunyadi várba“ címzett vendéglő nagytermében Vajdahunyadon, az E. M. K. E. javára zártkörű bált rendez. — A kolozvári iparos-egylet saját ház-alapja javára, 1893. évi január hó 21-én, szombaton, az egyet kibővített helyiségeiben táncvirgalmat rendez. — A román trónörökös lakodalmá. Mint lapunknak Sigmaringenből írt számos küldöttéssel tiszteltet a mátkapárnál. A családi reggeli után melynél a marasztalták is felállították, pont két órákor volt a trónörökös polgári esküvője az edinburghi hercegnővel. A szertartásnál, melyet Wedell miniszter végzett, Vilmos császár, a román király, a román miniszterek, a szenátus, valamint a képviselőház elnöke is jelen voltak. Az egyházi áldást a mátkapár délután 4 órákor kapta a katolikus templomban. A szertartás a sigmaringeni plébános végezte. Placidus beuroni főpátr beszédet intézett az új párhoz. Vilmos császár az

edinburgi hercegnőt, Károly román király édesanyját, Alexis nagyherceg a comaghi hercegnét, a román trónörökös édesanyját, a hohenzollerni herceget, a szász-meiningeni örökös hercegnét és Mallet angol nagykövet a flandriai grófnét vezette karófogva. Ezután az edinburghi herceg jött leányával, a menyasszonnyal. A császár és a fejedelmi vendégek a körük két oldalán foglaltak helyet. Vilmos császár, Károly király és a hohenzollerni herceg porosz tábornoki egyenruhát, a román trónörökös román egyenruhát viselt. Az esküvő után az új pár lépett ki először a templomból, utánuk az edinburghi herceg jött. A meghívott vendégek a templomot egészen megtöltötték. Este 7 órákor nagy díszben volt az uralkodónál. Az első felköszöntőt a hohenzollerni herceg mondta. Hálással emlékezett meg a császárról, aki, mint a Hohenzollern-ház feje, megjelenésével a legnagyobb díszet adta az esküvőnek; köszönetet mondott továbbá az angol királynő, az orosz császár és a többi fejedelmek képviselőinek; a végül a császárt és a többi fejedelmi személyiséget áldotta. Károly király meleg szavakban hangsúlyozta, hogy a román nép a legnagyobb örömmel ünnepli a mai napot. Saját és népe érzelmeit ki fejezte, áldotta az új párt. Az edinburghi herceg a völgyben született.

— Az aranyos-gyereki tűzoltó egylet tisztikara a hó 8-án tartotta meg egy anyailag, mint erkölcsileg igen fényesen sikerült táncvirgalmat, mely az egyetnek 35 frt 74 krt tiszta jövedelmet hozott. Felülköttek: Betegh Ferenc 2 frt 20 krt, gróf Bethlen Bálint 1 frt 20 krt, gróf Teleky László 4 frt 20 krt, Ágh Ferenc 20 krt, Arisztó Ferenc 20 krt, Babos Miklós 1 frt, Biluska Antal 40 krt, Buzsákó Dávid 20 krt, Dobál Lajos 20 krt, Fehér Mihály 1 frt, Gróf Lajos 40 krt, Hary Bálint 60 krt, Hary Bálint Torda 60 krt, Kaszó András 1 frt 20 krt, Kovács István 40 krt, Nagy Albert 40 krt, Németh Kálmán 1 frt, Olbán Vince 1 frt, Pop Anré 40 krt, Szatmári Ferenc 60 krt, Sebestyén nővérek 40 krt, Sigmund Márton 1 frt, Schuller Frigyes 40 krt, Süttő 20 krt, Tomcsik 20 krt, Zsidó Károly 20 krt, 19 frt 80 krt.

— **Álarcos betörők.** A régi hagyományos rablóistóriákra emlékezett az a betörés, mely Cannesban történt a mult heten. A Crombez-villa arra ébredt egy éjjel, hogy a villa vasrácsát fűrészelik. Kitekintett az ablakon s a rácszat körül egy egész rablóbandát látott, hosszú fekete szakállal, bekormozott arccal, törökkel, pisztolyokkal és fesszító vasakkal felfegyverkezve. A hős asszony felverte a háznapot, kin az ablakon keresztül a rablókra lövöldöztek. A harc azonnal végződött, hogy a rablók eldobva álarcot és fegyvert, megfutamodtak. Az egyik egy bokor alá bujt s hamarosan elégette papírjait, hogy esetleg fel ne ismerjék. Mikor ráakadtak, törét magába dőfte, de sebe nem nem volt veszélyes. Azt vallotta, hogy Schneider Jánosnak hívják, de a rendőrség azt gyanítja, hogy ő Souland, az a veszélyes betörő, kit már régóta nyomoznak. Schneider nem akar a betörésről semmit sem vallani s azzal fenyegetőzik, hogy megölje magát.

— **Hány szindarobot irtak Olaszországban?** Erdős kimutatás ad számot arról, hogy Olaszországban milyen volt a szindarobotok produkciója 1892-ben. E szerint összesen háromszáz új darab láttott az olasz színpadokon napvilágot a lefolyt esztendőben. Ezek közt volt: 23 opera, 3 víg dalu, 37 operett, 1 idyl 5 scherzo, 1 legenda, 1 vaudville, 2 paródia, 11 bohazot, 61 dráma, 130 víg játék, 8 magánjelentet, 14 vigjáték nápolyi nyelvjáratán, 12 piemonti, 9 milánói, 6 veneczi, 1 friauli nyelvjáratán. Mint ebből látható, az olasz színpad produkciója a lefolyt esztendőben nagyon gazdag volt.

— **Schwarzenberg herceg zarándoklata.** Schwarzenberg Károly herceg és gróf Trautmannsdorf Ferdinánd — mint Prágából táviratozzák — utnak indultak Jaffe felé, honnan harmincz nap alatt gyalog akarnak Palesztinába érni, a hol a husvéti ünnepeket akarják tölteni. A husvét heténekeltelte után Konstantinápolyon áttérnek vissza Bécsbe.

— **A két szem.** Vajon a szemek színének van-e befolyása az egyén sorsára vagy jellemére? Ezt a kérdést vetette fel a The Optician című szaklap, mely egyszerűs mind azt állítja, hogy majdnem valamennyi nevezetesebb embernek két szeme volt. A lap példaként felemlíti Sokrateszt, Kossuth Lajos Magyarországi egykori kormányzója, Shakespeare, Locket, Bacon, Milont (noha ez vak volt), Byront, Goethe, Franklirt, I. Napoleont, Gladstont, Bismarckot, Virchovot stb. Ezenkívül az Egyesült-Államok valamennyi elnökének, Harrison kivéve, két szemük volt. Természetesen, mint a The Optician jóakarólag megjegyzi, ezért a barna és fekete szemek még nem zárják ki a lángszét. Mert például Balzacnak, Gambetának és Hugó Viktornak barna szemük volt a mégis igen hasznavehető emberek voltak.

Szerkesztőségi üzenetek.

Gr.-nek. Helyt. Az 1875 évi I. t. cz. 1 §-ának b. pontja értelmében minden szakminiszterium egy államtitkára, s ha az államtitkári állomás betöltve nincs, helyettes államtitkára lehet csak képviselő.

Ebből kifolyólag, ha két államtitkár van, csak az egyik lehet képviselő, a második — nem. Rendesen az első politikai államtitkárnak, a másodikokat hivatalnok államtitkárnak nevezik. Az első a miniszterrel bukik, a második nem. A két államtitkár között a munka felosztás nem törvényileg, hanem csak a miniszterium belsőügyrendje által van szabályozva. Az államtitkár a gyar-

korlat szerint a miniszter helyettese. A személyt pályázat nélkül a miniszter szemeli ki és hozzá ő felségénél javaslatba. Alaki szak-képzettség az 1843 I. t. cz. értelmében nem kívántatik. A III-ik rangfokozatba tartozik, fizetése évi 6000 frt és 1000 frt lakbér. — Nyugdíjazásuk az 1885. XI. t. cz. 25 és 37 §§-szerint történik.

M. P.-nek. A n.-várad szinkör szor még nem dönt el. Az ottani szinkör bizottság ugyan Ditrói Mórnak ajánlja a szinkört adni, de a városi közgyűlés fog csak végleg dönteni, hogy Leszkay vagy Ditrói boldogítsa nyáron a váradiaikat.

Tanárnak. M.-Vásárhely. Bizonyos mértékben s bizonyos pontokig a nemzetgazdász, is poéta. Csak hogy fantáziája mindig a logika fékét éri. Az emberek pedig nem szeretik a logikus poétákat. Ez az oka, hogy a nemzetgazdász tudományok iránt csak igen kevesen éreznek hajlamot. Az is igaz, hogy a nemzetgazdászok között igen kevés olyan akad, aki tudományát oly formába tudná előadni, hogy azok figyelmét is lekösse, a a kiket a szárazsága visszariaszt a vele való foglalkozástól.

Sz. Győres. „Egy csoda orvos esete“ című közleményből mi mindent ki adtunk, a mi benne volt. Csupán a bevezetést hagytuk ki, a mi tényeket úgy sem tartalmazott s a mit rövidség, kerekdedég okáért el kellett hagyni. A közlemény e két része nem küldhető vissza, mert már nincs meg.

Előfizetők.

(Apó nyitgák)

Messziről, Sikuliából érkezett egy levél. Nem a gőz szárnyain és a postabívatál bélyegző vasa sem nyomta rá a modern haladás bélyegét. Ugy jött more patrio — mint a mikor még az expedició fontos munkáját egy cigány nyakába vetett tarisznya teljesítette. Valaki ott a távol Sikulából felkerekedett, hogy utba ejtse Kolozsvárt és ezen alkalmatossággal érkezett a levél.

Vaskos konservatív formája van s egy-másba hajlított széleit súlyos pecsét tartja össze. A toll színe hagyott tintával öreg szálkás betűket karczott a czimlapra, mely azon félreérthetetlen magyarázatot tartalmazza, hogy adassék át ez a levél az én fiamnak Ismeritek ti azt az érzelmot, a mikor egy jó barát ismert vonásaival érkezett levelet bontotok fel; ismeritek azt is, midőn aranyos szegélyű levélből édes illat száll felétek, mitől fellobban szerelmes szívetek vére. És ismeritek bizonyára azt is, a mely az otthon meleg tüzhelyétől hoz nektek feltűt aggodalmat és forró szeretetet. Nem tudom én uram, melyiket szeretet jobban? Engem a jó barát öszintesége meghat és a szerelem szenvedélyét tolmácsoló szavak lelkesedésre ingerelnek; de mélyebb, de tisztább, de állandóbb és igazabb érzelmek viharát kelti fel szívemben mindig az a levél, a mely abból az otthonból jó felém, melynek egyetlen árnyképe nem emlékszem, csak azt a fényes csillogást látom, mely a gondtalan gyermekéveket szokta megaranynozni.

És a mint kibontom és a mint olvasom: lelkemnek rég nem érintett hurjai rezdülnek meg. Látom a jó öreg asszonyt a mint a galambosz ember széles vállai fölé hajol és csillagó szemekkel mondja: — Irja édes apjok, hogy előfizetünk a könyvére és megtoldjuk a pengőt itthon sült kalácsoskal sok más aprósággal, ezerannyi csókka! ... írja édes apjuk ...

És a mint olvasom szemem lassanként elhomályosul és az édes szeretet varázsának olyan sokáig-sokáig rabja leszek a lelkem ...

De nem irom tovább uram. Ennyi subjectivitas úgy se érdekel titeket.

Előfizettek még: dr. Ferencz Ákos, Sebesi Jób és Urbán János.

Csiky László, a nemzeti színház tagja a következő gyűjtést küldte: Hunyadi Margit, Sipos Etelka, Pálffy Nina, gr. Teleki Imre, E. Kovács Gyula, Kápolnai János, Várad Miklós, Szathmári Árpád, Rátonyi Ákos, Gál Gyula (2 példány), Szerémy Zoltán, Haday Sándor, Fóris Pista, Makróczy János és Poprády Árpád.

TUSKE PAL.

Délutáni ülések.

Az M. H. írja; A képviselőknek rendes szokásuk, hogy rendetlenül járnak a képviselőházi ülésekre. Amíg az öreg Csánádé élt, ő volt a távolléőknek jelenlevő lelkiismerete.

Az öreg gyakran adott alkalmat a határozat képtesség kérdésének fölvetésével ar-

ra, hogy a képviselők távolléte, vagy legalább késői bejárása konstataitassék. Most azonban már alig is jár be valaki 11 óra előtt, úgy, hogy az elnök, mikor fél 11-kor, az ülést megnyitja, jóformán csak a falaknak beszél. E bajt most akként óhajtják számlálni, hogy az ülések kezdő idejét a napnak olyan órájára helyezték el, amikor a képviselőz kiipihenheték már az — éj fáradalmait.

Vannak, akik a délutáni 4—8 órák időközét tartanák a legalkalmasabb ülésezési időpontnak, a többség azonban inkább megmaradna a mostani állapot mellett, még akkor is, ha az ülések ideje egy órával meg is tolatnák. A képviselőház elnöke közvetítő véleményvel bír, amennyiben délután 2-től 6-ig tartatna legszívesebben az üléseket. Ez az időpont volna — kétszengénkívül — legalkalmasabb. Délután két órákor már azoknak a képviselőknek is reggel van, akik rendszerint egyszer már látták aznap fölkelni a napot.

A képviselőháznak délután 2 és 6 órák közötti ülésezésével a képviselőházon kívül is nem egy reformnak kellene aktuálisá válnia. Régi panasz, hogy a színházak ideje semmikép sincs összhangzásban rendes polgári életmódunkkal. Vacsora előtt kell színházba mennünk és vacsora után jövünk onnan haza.

A délutáni ülésekkel tehát nemcsak a képviselők jönnének jobban ki, hanem jól járnának azzal a vacsorákkal is, mert nem fáradnának el, jól járna a publikum is, mely jóllakva jobban élvezhetné a színházat, de jól járnának a színházak is, mert a jóllakott publikum többet is járna beléjük.

Ki hitte volna, hogy a képviselőház elnökének egy, a képviselőháza vonatkozó igen okos és helyes ideája lesz, ilyen módon esetleg legnyomatékosabb elősegítője a viz-színház idejének. S hogy a társadalmi reformok tervét a Bánffy Dező báró jó ötletéből még szélesebb mederbe tereljük, elképzelhetjük azt is, hogy a délután 6-ig tartó képviselőházi üléseknek és az este 8-kor kezdődő színházaknak étkezési időrendjükre is hatása lesz és ebben a tekintetben is nagyvárosiakká leszünk.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ eredeti tövirata).

Országgyűlés.

Budapest, jan. 12.

A képviselőház mai ülése iránt a honatyák kevés érdeklődést mutattak s igen csekély számban jelentek meg.

Az ülése eleje nagyon egyhangú volt s majdnem minden tétel felszólalás nélkül fogadtatott el.

Az ülése végén azonban hirtelen fellendült a ház és érdekes vita támadt.

A miniszterelnökség tárczája tárgyalatván, annak egyik tételénél Hoitsy Pál, a 48-as párt egyik kiváló szónoka, határozati javaslatot nyújtott be.

E javaslatban többek között az van, miszerint utasítassék a kormány, hogy az állam és uralkodó-család zászlóit a régi jogaikba helyezze vissza és az azokat megillető tiszteletet követelje meg, — úgy fel, mint lefelé.

Gróf Apponyi Albert pártolja a Hoitsy határozati javaslatát, de egyuttal kötelességének tartja kijelenteni, hogy Hoitsy azon magyarázatát, mely szerint a fekete-sárga zászlót, mint az uralkodó család színeit nem respektálja, — nem fogadja el.

Erre Hoitsy Pál közbeszólt, hogy ő beszédében azt mondta, miszerint történelmileg be van bizonyítva, hogy a fekete-sárga szín nem az uralkodóház színe.

Gr. Apponyi, dacára Hoitsy közbeszólásának, elfogadja a fekete-sárga színt, mint az uralkodóház színeit, azonban pártolja s elfogadására ajánlja Hoitsy határozati javaslatát.

Ugron Gábor a fekete-sárga színre nézve Hoitsy Pálnak ad igazat, mert tudomása szerint a fekete-sárga zászló a római birodalom színe.

Tiltakozik az ellen, hogy bármely középületre, úgy a fekete-sárga zászlót, mint a kétféle sáat kitűszsék, mert azok nem a magyar királyi ház színei és színumai.

Wekerle Sándor miniszterelnök állott fel ezután, a ki szintén azt vitatta, hogy a fekete-sárga az uralkodóház színe, különben is minden szuverének joga van a maga színeit megválasztani.

A nemzet és király zászlóinak jogát senki sem csorbította meg. (?)

A kérdés lényege, — azt hiszi, a köztügyi jelvények szabályozásában volna.

Erre nézve azonban megnyugtató a felszólalókat, hogy tárgyalások vannak folyamatban, hogy a jelvények a nemzet kívánalmához képest szabályoztassanak.

Polonyi Géza örömmel üdvözlöi Hoitsy, határozati javaslatát, s a legnagyobb készséggel járul annak elfogadásához.

Ülése végén utra Asboth János felszólalása szolgált mulatsággal a t. háznak.

A többek közt felolvasta római I. Ferenc patensét, melyben az a fekete-sárga zászlót saját színeinek vallja.

Asboth beszédét folytonos gunyos közbeszólás zavarta meg, úgy, hogy alig tudta azt bevégezni.

A Panama-per.

Páris, jan. 12.

A Panama-per tárgyalását tegnap folytatta a bíróság. A tárgyalás iránt roppant nagy érdeklődés nyilvánult. Óriási közönség gyűlt össze, de fele sem fért be a terembe. Nagyobb része az utczán ácsorgott s úgy várta a legfrissebb híreket.

A tárgyalási teremben szenzációk le-leplezésekről beszéltek, melyet a Le Journal című lap fog hozni.

E lapban világosan meglesz nevezve Morenheim báró orosz nagykövet, kinek nevét eddig a francia lapok udvariasságból elgátták, de a ki óriási összegeket fogadott el a Panama-társaságtól.

A Le Journal egyik tudósítóját elküldte Londonba, hogy interwiewolja meg az oda menekült Artont.

Arton azt felelte a tudósítónak, hogy ama félmillió chequ-ügylet, melyet állítólag egy moszkvai lap kapott volna, nem igaz, mert azt a félmillió frankot egy Franciaországgal barátságos viszonyban álló nagyhatalom követte kapta, kinek zilált pénzügyi viszonyai abban az időben nagyon ismeretesek voltak Berlinben.

A Cocard című lap vastag betűkkel közli Bauhaut vadját Carnot elnök ellen.

Szenzációk leleplezéseket ír, melyeket állítólag Bauhaut tett a vizsgáló bíró előtt.

Többek között Carnot ellen felbuzsa, hogy pénzügyminiszter korábban olyan dolgokat tett, melyek őt végleg kompromittálják.

A „Jour“ esti kiadásában megczfolja a vádakait.

Csáky Albin Bécsben:

Bpest, jan. 12.

Csáky Albin közoktatásiügyi minisztert a király Bécsbe hívatta, hogy nyilatkozzék az egyházpolitikai kérdésekről s jelentést tegyen arról, hogy miképpen volnának azok legczél-szerűbben megoldhatók.

Csákit az udvarnál feltűnő hidegen fogadták, mert a dolgok jelen állásában azt látják, hogy a kötelező polgári házasságot nem az egész nemzet akarja.

Az új Francia kormány.

Páris, jan. 12.

Az új francia kormány Ribaut alatt végleg megalakult.

A kinevezési okmányokat Carnot már aláírta.

Meteánu püspök nyilatkozata.

Arad, jan. 12.

Me'eánu János román püspök tegnapitt egy újságíró előtt a polgári házasság sazi-dók recepciója ellen nyilatkozott. Az állami anyakönyvek behozatalát ő is óhajtáná.

Értékteszede.

Budapest, jan. 12.

O. z. hit. rész. 318.60—318.30—318.40. M. ar. j. 114.32 Magy. hitelbank 366.50—366. Áll. vasut 294.50—294.12 Déli vasut 282. Rima-murány: 185—184.75.

Délután 4 órákor.

Osztr. hit. r. 318.40.

Idegenek névsora.

— Kolozsvár 1893, jan. 12. —

Központi szálloda.

Gróf Bethlen Bálint nagybirtokos Győres, Kohlmer uradalmi igazgató M.-Fenes, Bartha Endre ügyvéd Sz.-Somlyó, Csizler József táncztanító Bpest, Lintner kereskedő Bpest, Ellinger, Beinhart, Reisz Gyula, Heinzel Aurel utazók Bécsből, Dorn Frankfurt, Nagy Grosszman Pista Budapest utazók, Márser Imre magánú Budapest, Móricz Mihály kereskedő M.-Vásárhely, Keszthelyi Ernő hivatalnok Bpest.

Felolós szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadólaptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

H i r d e t é s e k.

Hirdetmény.

Az állami borítal- és sörítal-adók, valamint hus- és cukor-fogyasztási adók beszedési jogát a Kolozsvár sz. kir. város és Kolozsmonostor község területéből alakított körzetre nézve az 1893, 1894. és 1895. évekre Kolozsvár sz. kir. városától alantírt bérletesség bérbe vette.

Felhívtnak ennél fogva Kolozsvár sz. kir. város és Kolozsmonostor község lakosai, hogy mindazok, akik — az 1892. évi XV. t. cz. 3. §-ában foglalt kedvezményt élvező szőlősgazdák kivételével — 1893. év elején oly borkészlettel bírnak, amely után a borkészlet adó 1892. évben már befizették, de az 1893. évi január hó 1-én életbe lépett borítal-adót még nem, hogy a volt fogyasztási adó és az új borítal-adó árszabás szerinti ártételek különbözete alapján megállapítandó összeget ezen hirdetmény közzétételét után a fogyasztási- és ital-adókat kezelő alantírt bérletességnél (belmagyar-utca 9.) a törvényes következmények terhe alatt **1893. január hó 15-ig bezárólag** fizessék be.

Miután pedig a borkészlet adót az 1893. január elején meglevő azon borkészletek után, amelyekre a fogyasztási adó már előzőleg befizettetett, a volt bérletesség alólírott új bérletességgel szemben a befizetést teljesítők javára számolja el; ez okból felhívtnak mindazok, kiknek ilyen borkészletük van, hogy ezen előzőleg tett fogyasztási adó befizetéseket a fenti bejelentéssel egyidejűleg **1893. január 15-ig** annál inkább is igazolják, mert ellenesetben kénytelenítve lesz a bérletesség a meglevő ilyen borkészletek után is a teljes borítal-adó tételt alkalmazásba venni.

Kolozsvár, 1893. január hó 11-én.

A hus- és cukorfogyasztási adók és bor- és sörítal-adók bérletessége, (belmagyar-utca 9. szám.)

Sz. (2-4)

Sz. 1867—1892.

58. (1-1)

Árlejtési hirdetmény.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur a mocsai állami iskola számára egy teljesen új iskolaház felépítésére a az eddig használt iskolaháznak tanítói lakká átalakítására mult évi december 17-én 53,796. sz. alatt kelt rendeletével 8407, azaz nyolcezer négyszáz hat forintot engedélyezvén, ezen építkezéseknek együttesen egy vállalkozó által leendő kiviteltére ezennel versenytárgyalást hirdetek.

Felhívom azért a vállalkozni szándékozó építésszeket, hogy írásbeli zárt ajánlatukat, az előírányzott építési költség után számítandó 5%-től bántapénzzel, készpénzben, vagy elfogadható, s bérzei árfolyam szerint számított értékpapírban, ellátva, legkésőbb **folyó hó 23-án d. e. 11 óráig** alantírt hivatalos irodájában (Óvár, Bátya-utca 1. sz.) nyújtsák be, mint a mikor és a hol a versenytárgyalás a m. kir. építészeti hivatal kiküldöttjének közbejöttével megtartván, a legkedvezőbb és másként is megbízható ajánlattevőjével a szerződés azonnal megkötetik.

A költségvetés és építési tervek irodámban naponként d. u. 3 és 6 óra között megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1893. január 12.

Kozma Ferencz,
Kolozs megye kir. tanfelügyelője.

Sz. 39—1893.

60. (1-3)

H I R D E T M É N Y.

Kolozs rend. tan. város tulajdonát képező „Sósfürdő vendéglő” az ottani tekepályával együtt 1893. évi február, — esetleg április hó 1-től kezdőleg, — egy, esetleg három évre

folyó hó 27-én délelőtt 10 órakor

a város házában — nyilvános árverés útján — bérbe fog adatni.

A feltételek polgármesternél megtekinthetők.

Kolozs rend. tan. város tanácsa,

Kolozs, 1893. évi január hó 5-én.

Zabulik László,
polgármester.

Sz. 4456—1892.

57. (1-2)

H I R D E T M É N Y.

Csik-Madaras községnek „Barlang oldal” nevű, télen-n. áron egyaránt minden nagyobb befektetés nélkül kihasználható, a községez közel fekvő, kiváló minőségű fenyő-erdejében 35 katasztr. hold területen 25 ctmr. mellmagassági átmértől kezdve felfelé 39 ctmr. vastagságú törzsekből mintegy 1647 tömör köbméter és 40 ctmr. mellmagassági átmértől felfelé mintegy 6783 tömör köbméter, összesen 8430 tömör köbméter lucz-fenyő haszonfa tö-

meg, a csik-szeredai kir. erdőhivatal által előzetesen megejtett becslés szerint 11,820 frt kikiáltási áron Csik-Madaras község hivatalos házában 1893. évi február hó 11-ik napján délelőtt 10 órakor kezdetét veendő zárt írásbeli és egyuttal nyilvános szóbeli árverezés mellett a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

A 10%-os bántapénzzel felszerelt szabályszerű zárt ajánlatok az árverezést megelőzőleg 1893. évi február hó 11-én délelőtt 10 óráig a községi előjáróság kezéhez beadandók; szóbelileg árverezni kívánók, a 10%-os bántapénzt az árverezés megkezdése előtt köteles az árverező bizottság kezéhez lefizetni.

A részletesebb feltételek megtekinthetők Csik-Madarason az előjáróságnál és alantírt főszolgabírnál Csik-Szépvezén.

A felscsiki járási főszolgabíró.

Csik-Szépvezén, 1893. január hó 7-én.

Mihály Ferencz,
főszolgabíró.

Pályázati hirdetmény.

Sz. kir. Erzsébetváros tanácsánál üressédben álló **tanácsnoki állásra** ezennel pályázatot nyitattok; felhívtnak mindazok, kik ezen 600 frt, esetleg a képviselő-testületnek 103. sz. alatti intézkedése folytán magasabb évi fizetéssel javadalmozott tanácsnoki állást elnyerni óhajtják, hogy az 1888. évi I. t. cz. 3., illetve 6. §-ában meghatározott okmányokkal, s eddigi közszolgálatokkal, valamint erkölcsi bizonyítványokkal kellően felszerelt kérelmeket a tanácshoz **folyó évi Január hó 26-áig** adják be.

Sz. kir. Erzsébetváros, 1893. évi Január hó 3.

44. (3-8)

Szarvadi Pál.

Van szerencsém ezennel b tudomására hozni a nagyérdemű közönségnek, hogy 1893. év Január hó 1-től kezdőleg Erdély részére **Kolozsvártt, a külmönostor-utca 53. sz. alatt**

az Első Magyar Részvény-sörfőződe gyártmányából

saját házamban
hordó- és palaczk-sörre

a képviselőiséget elvállaltam

Nevezett sörfőződe gyártmányából folyton nagyobb mennyiségben raktárt tartok és tekintve, hogy a sörnek jó állapotban leendő megtartásáról alkalmas tártartályok építtetése által kellőképen gondoskodtam, továbbá pedig, mert a sör úgy hordóban, mint palaczkokban általam csakis eredeti gyári áron adatik el, ama kellemes helyzetbe jutottam, hogy igen kis tért verőm mindennemű igényeinek a lehető legjobban megfelelhesek.

Kérem tehát, mint eddig, továbbra is b bizalmával engem megtisztelni, azon biztosításom mellett, hogy a legnagyobb pontossággal szolgáltatom, vagyok magamat ajánlván teljes tisztelettel:

88. (8-10)

FRÄNKI SÁNDOR.

HALÁLESET MIATT

hatóságilag engedélyezett

teljes végeladás.

néh. POTOCKY OTTÓ

női divat-, selyem-, vászon-, szőnyeg-, függöny- és pipere-áru üzletében

Kolozsvártt, főter 13. szám alatt.

Tetemesen leszállított árak!

26. (4-1)

HASZONBÉRLET.

GOTHARD ZSIGMOND szótárai,
462 kat. hold területű, lakóház és gazdasági épületekkel ellátott

tagosított birtoka

felszereléssel együtt,
haszonbérbe adandó részletezve:

189 hold erdei legelő,
243 „ szántó és kaszáló,
24 „ belsőség és kertek,
3 „ szőlő.

Értekezhetni a tulajdonossal: Szótárai (vasúti állomás) u. p. Bánfi-Hunyad. 17. (3-8)

Keresek megvételre

egy szép birtokot

70,000-től 120,000 frt értékig;

továbbá

egy kisebbet

30-tól 40,000 frtig.

Kimerítő értesítést kérek.

GERZON JAKAB Zsibón.

56. (1-1)

Dréher Antal serfőződe Kőbányán.

Tisztelettel ezennel tudatom, hogy 1893. év Január hó 1-től kezdőleg Erdély részére,

Kolozsvártt, a nagy-utca 37. sz. a.

saját házamban

hordó- és palaczk sör-raktárt

nyitottam,

melynek kizárólagos vezetésével „BOGNÁR és SZÁNTÓ” céget bíztam meg, s ez előnyösen ismert gyártmányomat eredeti gyári árak mellett fogja a nagyérdemű közönség részére kiszolgáltatni.

Kiváló tisztelettel

25. (4-10)

DRÉHER ANTAL.

Sürgőnyezim: Dreher Kolozsvár.

MATUTSEK JÓZSEF

27. év óta fennálló

férfi-, női- és gyermek cipész-üzletét

és raktárát áttette

Főter 32. szám alá,

a volt HUTFLESZ-féle üzlethelyiségbe.

Magrend-ések beküldött mérték vagy lábbeli minta után a legjobb anyagból és divat szerint, lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

16. (5-x)